

Literāri radošais žurnāls

LITERĀRĀ AUSS

SATURS

Ievadraksts	2. lpp
Baltais ceļš. Janvāris	3. lpp
Dzejolis. Janvāris	4. lpp
Ziemasvidus ceremonija un citi Jaungada sagaidīšanas rituāli un spēles indiāņu ciltīs	5. lpp
Žurnāls sveic šī mēneša Vārda dienas gaviļniekus!	8. lpp
Romāns. Nakts taksometrs	11. lpp
Novele. Silvers	18. lpp

IEVADRAKSTS

Jauns gads

Jauns gads atkal nācis kā jaundzimis bērns
To saņemt mums būs ar godu, to saņemt mums būs ar cieņu
Tas atnesīs prieku, tas atnesīs rūpes
Bet mūsu tas- dāvāts un dots.
Par Janvāri sauksim, tad Febr`āris, Marts
Tam divpadsmit vārdi- tie visi mums mīli
Tās mūsu dienas, tas mūsu laiks
Gads, kas labāks par citiem vēl būs.

/”Literārās Auss” redakcija /

2024.- Zaļais koka Pūķis

Šogad, Zaļā Koka Pūķa gadā, savus lasītājus sveic jaunā literārā mājas lapa
www.imavuda.lv, ar kuru kopā “atlidojis” ikmēneša literārais žurnāls **“Literārā
Auss”**. Šajā mēnesī žurnāls tik tiko kā “piedzimis”, tas vēl ir mazs un trausls, nezina,
ko nu teiks viņa lasītāji, to ieraugot, taču tam ir spars un dzīvotgriba, tā ka tas cer drīz
vien paaugties un kļūt par iepriecinājumu saviem mīļajiem lasītājiem. Žurnāls sola

būt aizraujošs ceļvedis interesantu pasaules kultūru “takās”, radošs ar “svaigām” prozas un dzejas jaunradēm un tulkojumiem no vācu un angļu valodas, bet pats galvenais- sekojiet romāna “Nakts taksometrs” un noveles “Silvers” notikumiem katru mēnesi.

Lai aizraujoši un interesanti atpūtas brīži!

Jūsu “Literārā Auss”

BALTAIS CEĻŠ

JANVĀRIS

Aukstumā majestātiski sastinguši, koki sastājušies goda sardzē gar mājām. Laukus, mežus un pļavas- visu nu klāja balta sniega dūnu sega.

Brak!Brak!Brak! Kāds brida pa sniega kupenām, pārtraukdams dzidro klusumu visapkārt. Tur nāca Lauska tētiņš sudrabaini mirdzošā mētelī. Tā garajā, baltajā bārdā spīguļoja sasalušas ledus zvaigznītes. Viņš ielūkojās katrā loga rūtī, kuras bija aizsalušas un norasojušas, ļaudīm savās mājās cepot svētku pīrāgus. Ar lielo ledus zizli tas izmēģināja māju stiprumu. Atskanēja šķindošs rībiens, pašķīda sniegs.

Lausks apmierināts nokrekšķināja- skan labi! Pa aizsnigušo taku, vecajam Lauska tētiņam pusnaktī pretī nāca skaists jauneklis, uzposies svētku drānās. Tur Janvāris steidzās uz lielajām svinībām. Jaunais gads bija sācies!

Sniega Māte- kupla un veselīga miesās sieva, izplēta savus baltos mākoņu lindrakus pāri pasaulei. Baltas sniegpārslas sāka laisties lejup no debesīm. Tā vien likās, ka lielajam miltu maisam debesu beķerejā vīle vaļā un nu viss labums tiek izkaisīts pa gaisu gaisiem. Virpuļodamas un griezdamās, Sniega Mātes uzticamās meitas

Sniegpārslīņas tik dejoja un dejoja nenogrušas stundām ilgi. Tās laidās pāri mežiem un pļavām, pāri laukiem un norām, pāri namu jumtiem un vientuļiem šķūnīšiem. Viss, kur tās sagūlās kļuva balts, sniegs sniga mīkstām, lielām pārslām. Piesnigušajā, teiksmainajā mežā pusnaktī salā sprakšķēja koki. Tur savu ledus kūju vēl joprojām izmēģināja Lausks, bet jau tuvojās neapmierinātais Februāris, kas gatavojās uzsūtīt martā cīruļputeni ar baltiem viesuļiem.

/ No cikla “Gadalaiku miniatūras”/

Janvāris

Visas ziemas vēju balsis,
Sniega aukas šurpu sauc,
Līdz ar ziemas elpu salto
Sniega vētra pāri trauc.
Sniega sega pārklāj mežus,
pārklāj laukus, apsedz sētas
Aizputina ceļus baltus.

Vēja gaudas sirdi plosa,
Baisas ainas uzburt spēj
Ziemelis ar Sniegameitu
Šonakt sniega deju dej.

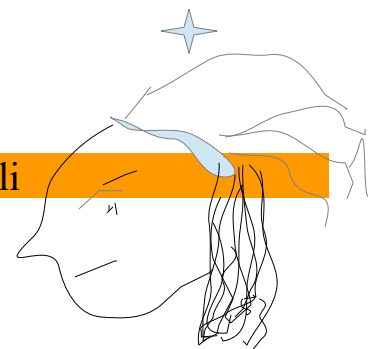
Griežas putens pārslu virpās
Brāžas pāri klajumiem
Laukiem, mežiem, dārziem, norām
uzkalniem un tīreļiem.

Vilku balsīs vēji auro,
Ļaudis namu durvis slēdz
Sniega vilki garām skrienot
Zvēru balsīs nikni rēc.

Tad kad vēji rītā rimsies
Sniegameita dejā gurs,
Ausīs jauna sniega diena
Jaunu gadu atkal burs.

/"Literārās Auss" redakcija /

Ziemasvidus ceremonija un citi Jaungada sagaidīšanas rituāli un spēles indiāņu ciltīs

Indiāņu Jaunā gada sagaidīšanas svinības notiek janvāra beigās vai februāra pirmajā nedēļā. Tas atkarīgs, kā tajā gadā "iekrīt" attiecīgā Mēness fāze. Iroquois ciltī Jaungada sagaidīšana ilgst deviņas dienas un tā tiek saukta par "Ziemasvidus Ceremoniju", jeb "Jaungada cermoniju". Interesanti, ka šī cermonija notiek piecas dienas pēc mūsu Jaunā gada sagaidīšanas.

Oneida ciltī tiek svinēta pirmā Jaunā gada sagaidīšanas, jeb "Hoyan (Ho-Yan)" (arī "New Yaay (New Yea)." diena, kad indiāņu bērni, staigādami no vienām duvīm pie otrām, vēlē laimes Jaunajā gadā, pretīm par to saņemot kādu gardumu, piemēram, virtuli, pēc speciālas indiāņu receptes pagatavotu cepumu, kurš pārliets ar saldu, biezu glazūru un citus kārumus. Tas atgādina Hallovīnu vakara svinības, kad visā pasaulē bērni iet pie durvīm, lai saņemtu svētku kārumus.

Haudenosaunee (Longhouse cilvēki), kas pazīstami arī kā Sešas nācijas (Cayuga, Mohawk, Oneida, Onondaga, Mohawk un Tuscarora), Midwinter ceremonija ir viena no nozīmīgākajām tradīcijām indiāņu kultūrā.

Ceremonija ilgst vairākas dienas un ietver daudzas ceremonijas, kas ir nozīmīgas cilvēku fiziskajai un garīgajai dzīvei. Katru dienu tiek valkāts tradicionāls apģērbs un ēsts īpašs svētku ēdiens. Trīs svarīgus dārzeņus Haudenosaunee sauc par trim māsām, kas ir: pupiņas, kukurūza un skvošs. Tas ir laiks, lai svinētu cīņu starp

radošajiem un destruktīvajiem spēkiem Visumā. Tas ir arī laiks, kad lūgt Radītājam dzīvību, lūgt, lai viss turpinās labai dzīvei.

Viens no pirmajiem Vidusziemas ceremonijas rituāliem, kas notiek pirmajā svinību dienā, ir veco ugunsgrāvu dzēšana, pelnu maisīšana un jauna uguns atdzimšana, gatavojoties jaunajam gadam. Tas ir labās enerģētikas atjaunošanas un uzlādēšanas rituāls, un pateicība par doto un sasniegto šajā gadā. Visa šī enerģija veltīta Zemes Mātei, kuru simbolizē pietiekami daudz labas malkas krāsni svinību laikā, savukārt koka airis, ar kuru vasarā tie kanoe laivās iras pa upēm, nu noder, lai aprušinātu pelnus krāsni, tādējādi uzlabojot Zemes Mātes labo enerģiju, kura nekavējoties pāriet šīs cilts Jaungada sagaidītāju rīcībā.

Jaungada sagaidīšanas svinības ir bagātas ar ceremonijām, mielastiem, dejām un spēlēm, piemēram:

Pirmā diena: Lielā spalvu deja

Otrā diena: Medicīna

Trešā diena: Sieviešu dejas

Ceturtā diena: Zīdaiņu nosaukšana tradicionālajos vārdos, pēc kuriem Radītājs tos uz visiem laikiem pazīs.

Piektā diena: Svēto persiku bedres derību spēle

Lielā persiku akmens spēle. Persiku spēle bieži tiek spēlēta ap Jaungada sagaidīšanas laiku, svētku otrajā vai trešajā dienā, lai prognozētu nākamā gada augļu un dārzeņu ražu. Šī spēle var ilgt vienu dienu vai arī turpināties ilgāk. Tas simbolizē Haudenosaunee, ka viss joprojām darbojas tā, kā to iecerējis Radītājs. Tas ir arī atgādinājums, ka viss, kas ieskauj cilvēku, nepieder viņam, bet viņš ir daļa no lielās pasaules, kurā dzīvo. Tāpēc Lielās persiku spēles laikā cilvēki liek likmes uz priekšmetu, kuru viņi visvairāk lolo. Vēstījums, ko cilvēks sūta atpakaļ Radītājam, ir pateicība par visu, kas viņam ir, un vēlme dalīties ar citiem. Festivāla noslēgumā ir uzruna un visi atgriežas mājās.

Spēle norisinās šādi: Tā norisinās divās komandās, parasti starp vīriešiem un

sievietēm, vai arī starp diviem klaniem. Tā komanda, kura neko neiegūst, zaudē maču.

Lielā bļodā ar plakanu dibenu ieliek sešas plakanas pupiņas, riekstu čaumalas, vai augļu kauliņus, Divi spēlētāji, savienotām rokām, bļodu labi sakrata, lai bļodas saturs samaisītos un cenšas panākt, lai visām pupiņām ir vai nu krāsainas, vai nekrāsainas puses. Ja spēlētājs ir ieguvis piecus vienādas krāsas pupiņas, viņš izņem vienu pupiņu no bļodas un apmaisa bļodas saturu vēlreiz. Četras vai mazāk vienādas pupiņas nozīmē zaudējumu pretiniekam, kurš tāpat vēlas iegūt sava īpašumā piecas vienādas pupiņas, savācot tās pa vienai. Kad savācamās pupiņas beigušās, iepriekšējā spēlētāja vietā nāk jauns dalībnieks un viss sākas no jauna.

Divi tradicionālie šo svētku rituāli indiāņiem ir Lāču deja un Spalvu deja. Lāču deja ir deja, lai izārstētu medicīniskas problēmas. Dejā piedalās gan vīrieši, gan sievietes. Šī deja nosaukta par Lāču deju, jo tā nedaudz atgādina īsta lāča rīcību. Šo Lāča deju var izpildīt publiski vai savu tuvako vidū, lai izārstētu slimo cilvēku no viņa problēmas un visām nelaimēm, kas notikušas pēdējā gada laikā.

Spalvu deja ir jautrāka deja, ko ienest Jaunajā gadā.

Astoņpadsmitajā gadsimtā, viens no Vidusziemas ceremonijas spilgtākajiem mirkļiem bija tā sauktais Baltā suņa upuris. Šīs ceremonijas laikā indiāņi ticēja, ka ieelpojot sadedzinātā baltā suņa pelnus un skaitot rituāla tekstu, Lielais Gars nesīs tiem labklājību un atjaunošanos. Tas vairs netiek darīts! Suņa vietā indiāņi šodien izmanto baltu grozu. Ceremonija beidzas ar runātāju, kurš sniedz īsu pateicības uzrunu. Tieši šajā laikā jaunie cilts locekļi tiek iepazīstināti ar vecākajiem garajā namā. Pārējie cilts locekļi tagad ir attīrīti un atbrīvoti no savas nastas un jauns gads
VAR SĀKTIES!

/Materiāla sagatavošanai izmantotas saites:

- /Festivals of Light: Mightwiter Cermony/

December 21, 2020

By Alice Bomberry, Blake Bomberry, *Haudenosaunee of the Six Nations- Cayuga, Friends of the CILC Children's International Learning Centre.*
For the Haudenosaunee (Peopl/

- Zoe Saadia “Pre- Columbian Americas- The Peach Stone Game”
- <https://www.jstor.org/White> Dog Sacrifice

Žurnāls sveic šī mēneša Vārda dienas gaviļniekus!

Miervaldis

Divu vārdu “miers” un “valdīt” savienojums.

Tātad, “valdīt mieru”

Vārds sastopams tikai Latvijā un savu popularitāti baudīja no 1920.-1955.gadam, kad tas izzuda no personvārdu reitingiem.

Piemēram, 1940.gadā vīriešu personvārds Miervaldis starp tolaik 100 populārākajiem personvārdiem, ierindojās 89.vietā.

Latvijā šis vārds kalendārā atrodams 3.janvārī.

Pēc Pilsonības un Migrācijas Lietu Pārvaldes datiem, pašlaik sastopami 344 šī personvārda īpašnieki, bet 2011.gadā tā reģistrējusi 649 vīriešu personvādu Miervaldis.

- Miervaldis Jānis- 3
- Miervaldis Augusts- 1
- Miervaldis Eduards- 1
- Miervaldis Hadings- 1
- Miervaldis Laimonis- 1

- Jānis Miervaldis- 5
- Mārtiņš Miervaldis- 3
- Andris Miervaldis- 1
- Austris Miervaldis- 1
- Endijs Miervaldis- 1

Spodra

Sieviešu personvārds Spodra Latvijā sastopams 177 personām.
Atrodami arī interesanti šī personvārda atvasinājumi ar citiem personvārdiem:

Piemēram, Spodra Ārija-2
Spodra Alma-1
Spodra Anna-1
Spodra Daina-1
Spodra Kate-1
Spodra Ausma-0
Spodra Ilga-0
Spodra Līvija-0

Zelma Spodra-1
Ārija Spodra-0
Ausma Spodra-0

Kalendārā šis personvārds atrodams 4.janvārī.

Ilze

Sieviešu personvārds Ilze ir saīsināts atvasinājums no personvārda Elīzabete, taču atšķirībā no šī personvārda, kurš ieguvis popularitāti visā pasaulē, vārds Ilze sastopams tikai Latvijā un īpaši populārs tas bija no 1940.-2000.gadam.

11650 lzes savu Vārda dienu svin 27.janvārī.

2008.gadā Pilsonības un Migrācijas Lietu Pārvalde reģistrējusi 12239 šī personvārda īpašnieces, bet 2011.gadā- 12148.

- Ilze Elīzabete- 13
 - Ilze Anna- 9
 - Ilze Anita- 7
- Ilze Kristīne- 7
- Ilze Marija- 6

- Ilze Silvija- 4

- Vija Ilze- 5
- Andra Ilze- 5
- Anita Ilze- 4
- Madara Ilze- 3
- Baiba Ilze- 2
- Dagnija Ilze- 2

Harijs

Personvārds, kurš pazīstams visā pasaulē. Latvijā Harija Vārda diena kalendārī 13.janvārī, savukārt Norvēģijā- 22.augustā, bet Zviedrijā- 10.oktobrī

Tas ir modernizēts saīsinājums vīriešu personvārdam Henrijs un visiem vīriešu personvārdiem ar sakni -Har. Interesanti, ka vārds radies no Amerikas prezidenta Harija Trūmena (1884.-1972.) vārda, kurš, savukārt, nokristīts par godu savam vectēvam, kuram vārdā bija Harisons. Arī Velsas princis Harijs īstajā vārdā ir Henrijs.

Autrālijā šis vārds populārs no 1992.gada, Francijā no 1914. gada, Īrijā- no1998.gada, bet Anglijā un Velsā- no 1996.gada.

Latvijā sastopami 21 Zaharijs, kas šeit ir reti sastopams vārds, savukārt personvārds Harijs- 1664.

- Harijs Jānis-7
- Harijs Edvards- 5
- Harijs Kārlis- 4
- Harijs Āris- 2

- Jānis Harijs- 6
- Ralfs Harijs- 4
- Arvīds Harijs- 3
- Edvards Harijs- 2

Reinis

Saīsināta forma no vīriešu personvādiem Reinholds un Reinhard, kuri pazīstami jau kopš 1600.gada. Personvārds Reinholds, savukārt, cēlies no vārda Reinolds. Tas ir vācu izcelsmes vārds Redžinalds (Reginald)- “regi”- padoms, “walt”- spēks, autoritāte.

Personvārda Reinis īpašnieki savus Vārda svētkus atzīmē 12.janvārī un to ir 3852.

Latvijā šis personvārds bija populārs no 1985.-2020.gadam.

- Reinis Jānis- 29
- Reinis Jēkabs- 9
- Reinis Roberts- 9
- Reinis Matīss- 8
- Reinis Ričards- 7
- Reinis Kristiāns- 6

/Materiāls tapis pēc interneta saišu:

www.behindthename.com

www.pmlp.gov.lv/personvardu-datu-baze/avotiem/

“Literārā Auss” sveic arī visus pārējos janvāra Vārda dienas svinētājus, kā arī šī mēneša Jubilārus!

Pēc lasītāju pieprasījuma, žurnāls izlaidīs papildinātu izdevumu ar pilnu Vārda dienu gaviļnieku sarakstu.

ROMĀNS

NAKTS TAKSOMETRS

1.nodaļa

Pusnakts brauciens

Aizslēdzot augšstāva kabineta durvis, Inta kreisās kājas zābakā sajūt ko spiedošu, bet nolemj to paskatīties mājās. Viņa jau tā šovakar atkal aizkavējusies ilgāk, nekā paredzēts viņas darba laikā, tas ir, par vairākām stundām, un vēl ilgāk palikt negatavojās vairs ne mirkli. Pēdējo nedēļu laikā viņas darba limits ir pārsniedzis jebkuru normu un darbvietā kļuvusi teju par Intas otro mājvietu. Priekšniece pašā pēdējā brīdī pirms sava atvaļinājuma, kuru tā steidzas izņemt līdz gada nogalei, kad pirms Jaungada brīvdienām darbi visiem jau tā pāri galvai, uzkrāvusi kaudzi ar atskaitēm un vēl dažādiem dokumentiem uz Intas pleciem. Nu, jā, Inta Zemiņa jau ir laba tad, kad visus pienākumus var uzkraut uz nabaga padotās atbildību! Citā laikā, tā ir tikai rīks stingrās, prasīgās priekšnieces rokās. Šķendēdamās par tādu šķietami pasaulīgu netaisnību, Inta, par spīti viegli smeldzošajai kājai, klibo uz savu šobrīd redzamo glābiņu ārpus šīm telpām- liftu, vienlaikus telefonā meklējuma dežūrnummuru firmas apmaksātajiem taksometra pakalpojumiem. Tādus piešķir darbiniekiem tādos gadījumos, kad, darba uzdevumā protams, nācies aizkavēties ārpus darba laika un Inta šoreiz ir to nopelnījusi. Rokaspulkstenis rāda krietni pāri divpadsmitiem, tādēļ viņa nolemj šo, priekšnieces laipni atvēlēto, priekšrocību izmantot vēlreiz. Tā šoreiz būs ātrāk. Ar otru roku viņa jau spiež lifta pogu.

Klusi dūkdams, lifts “novelk” viņu pirmajā stāvā. Drīz viņa būs mājā un rīt paredzama brīva diena, arī taksometrs tūdaļ būs klāt. Tas ievērojami uzlabo Intas garastāvokli. Inta atrauj vaļā durvis un sejā ietiecas naksnīgs, ziemeļu vēja nests,

pirmais šī rudens slapjdraņķis. Viņa tur stāv, līdz rudens-pavasara zābaciņos sāk salt kājas. Labā oma atkal noplok un piezogas pirmītējais īgnums. Arī tas pieder pie vienas no pasaulīgajām netaisnībām! Viņa nodrebinās un savelk augstāk mēteļa apkakli. Lūk, ko nozīmē, ka Regīna tikai nesen samainīja taksometru pakalpojumu firmu! Jau tā tie brauca gluži slikti, bet nu šie pat neierodas uz izsaukumu.

Slapjdraņķis pieņem spēcīgā. Lielām pārslām tas ķēpā, lipdams matos un uz apģērba. Piepeši no tumsas iznirušās automašīnas gaismas, liek Intai sasparoties. Beidzot! Ilgi gan bija jāgaida! Skrienot Intai paslīd kāja uz slidenās ietves apmales un viņa attopas zemē- tupus uz labā ceļa. Aizturētās dusmu un aizvainojuma asaras nu izlaužas ar sparū. Viņa lēnam pieceļas un aizklibo līdz mašīnai, kura tur gaida.

”Jūs nu gan šovakar kavējat!” Inta noburšķ, “Labvakar!” vietā. Kaut kur jau jāizliek savas dusmas un sašutums, un Intai pašlaik ir vienalga, kur.

Šķiet, arī šoferim ir vienalga- viņš klusē.

Inta ierāpjas mašīnā un nosauc galamērķa adresi. Šeit viņu apņem patīkams siltums un uznāk rāms snaudiens. Inta uztrūkstas no klusas mūzikas un laba franču parfīma aromāta, kas neuzbāzīgi plūst no šofera puses. Tikpat neuzbāzīgi, kā pats. Visu šo laiku viņš nav izrunājis ne vārda, atšķirībā no iepriekšējās firmas, kur šoferis visu ceļu uzturēja kaut kādu nenoziņīgu sarunu. Pie tam, no dažāda laba vilka tika nesen apēstu sīpolu smaržs, bet šis tinas labu vīriešu smaržu mākonī.

“Re, kā cenšas, kad no iepriekšējās firmas pakalpojumiem Regīna atteicās! Droši vien baidās!” Inta ar zināmu ironiju nodomā un tas dod viņai kaut nelielu pārākuma sajūtu.

Tagad viņa ir pamodusies. Nogurums izzudis un Inta nu koncentrē uzmanību uz apkārt notiekošo un vadītāju, kurš viņai interesē ar katru brīdi vairāk. Pustumsā viņa saskata glītu profilu un līdz pleciem krītošus pakāpeniski apgrieztus matus. Šofera labo roku aptver melna, spīdīga hematīta rokassprādze. Nākamo reizi Inta attopas, kad mašīna nobremzē. Viņa atver somiņu un, sameklējusi tajā firmas apmaksātu

talonu par braucienu, sniedz to šoferim.

“Kas tas?” tagad viņš izbrīnīts atskatās uz Intu.

“Kā, jūs nezinat? Nu ja, Regīna jau tikai nesen samainīja firmu, droši vien esat jauniņais! Jūsu zināšanai, mums firma apmaksā izdevumus!” Intas balss tagad skan nedaudz augstprātīgi un varbūt pat pārāk skarbi. Tā vismaz viņai pašai šķiet.

Šoferis iespiež viņai rokā ko četrkantainu un Inta, pat nepaskatoties, iegrūž to somiņā, tad strauji atrauj durvis un izlēc no mašīnas. Putenis tagad ir norimis un, laternu gaismā, Inta ierauga, ka, cerētā taksometra vietā, viņu vizinājis privātais “nakts taksometrs”.

“Jūs nemaz neesat taksometrs!” Inta ar šausmām iesaucas.

“Nē, neesmu!”

Inta viņa balsī saklausa smaidu un tas nokaitina viņu vēl vairāk.

“Tad kāpēc jūs mani vedat?” Inta joprojām nerimstas.

“Jūs taču lūdzat! Bez tam, ko gan es citu varēju darīt, ja sieviete manā priekšā nokrīt ceļos!”

Inta šajā gadījumā nesaskata neko tādu, par ko viņam būtu vajadzējis ironizēt. Viņas galvā kā mazi āmurīši dun doma- viņa ir braukusi ar pilnīgi svešu vīrieti nakts laikā! Viņš taču varēja viņu aizvest nezin kur!

“Visas Sarkangalvītes jau neapēd Vilki!”

Viņa vēl dzird sev aiz muguras svešinieka teikto.

Ak, jā! Tagad viņa atceras, ka galvā viņai ir sarkana berete! Norāvusi nodevīgo vaininieci, Inta metas uz mājas vārtiņiem. Nokļuvusi drošībā, viņa atskatās- mašīna vēl arvien stāv, kur stāvējusi, bet neviens viņai neseko. Trīcošām rokām, Inta atslēdz durvis un nonāk savā koridorī. Mājā viss ir klusu. Tas ir pats par sevi saprotams- pulkstens jau tuvojas vieniem naktī, bet Elvīras tante pie miera dodas jau desmitos vakarā. Arī viņas kaķi, saritinājušies virtuvē, sev atvēlētajā vietā, sapņo savus

kaķiskos sapņus. Dalot uz pusēm lielo māju jau pietiekami daudzus gadus, viņas savu dienas kārtību strikti sadalījušas- Inta katru dienu (izņemot, kad viņai “iekrīt” brīvdienas) dodas uz darbu un savās gaitās, dažu labu reizi mājās atgriežoties vēl vakarā, bet Elvīra, kura nesen atzīmēja savu septiņdesmito jubileju, gādā par siltām pusdienām (Intas gadījumā tās ir vakariņas), vienkāršajiem saimniecības darbiem un saviem mīļotajiem četriem kaķiem. Savu sāpošo kāju dēļ, viņa vairs nevar uzņemties rūpes par dārzu, par saimniecības tehnisko pusi nemaz nerunājot. Tad nu Inta savas brīvās dienas velta ne vien atpūtai, bet arī lai paveiktu šos, ne visai patīkamos, taču tik nepieciešamos darbus. Elvīra ir bijusi Intas atbalsts un draugs, patiesībā, mātes vietā, kopš Intas māte Olga negaidīti devās viņsaulē, vismaz tā visi to ir pieņēmuši. Olgas pēkšņā bezvēsts pazušana bija pārsteigusi un satriekusi viņus visus, bet visvairāk Intas tēvu Arvīdu, kurš tā arī vairāk nelūdza nevienas sievietes roku un sirdi, un, protams, mazo Intu, kura tolaik bija vien piecus gadus veca. Kad Elvīrai radās izdevība pārcelties uz dzīvi pilsētā, šajā divstāvu privātmājā, kuru viņas dēls Dzintars, Intas brālēns, braukdams jūrā, bija nopelnījis, un viņai uzdāvināja, arī Inta pārcēlās uz pilsētu, lai pēc skolas pabeigšanas uzsāktu studijas. Arvīds palika dzīvot lauku mājās, kur vēl tagad vada klusu, vidusvēra cilvēka dzīvi.

“Kam man tas pilsētas troksnis un šiks, man tepat labi, piepilsētas klusumā un mierā. Mana sabiedrība ir putni un daba, vairāk man neko nevajaga” Arvīds atrunājās, kad Elvīra bija aicinājusi arī viņu pārcelties uz labāku dzīvi pilsētā.

Inta nopūšas- ak, šovakar viņa to visu vairs nedomās, tāpat jau grūti, varbūt tādēļ arī viss kas nāk prātā!

No jauna dzēliens papēdī, liek viņai atgriezties realitātē. Kas gan tas varētu būt? Inta atspiežas ar muguru pret durvīm, norauj zābaku no kājas un apmet to otrādi. Papēdis nolūzis! Tā jau viņa domāja! Tāpēc viņa pirmīt tik neveikli nokrita svešinieka priekšā. Intā no jauna iesveļ dusmas par netaisnību un kauna sajūta vienlaikus. Viņa aizmet to un ķeras pie nelaimīgās kājas apskates. Papēdī ir caurums, tas nozīmē, ka turpmākās dienas par jebkuru apavu uzvilkšanu nav pat ko sapņot Labi, ka priekšā

brīvdienas, kurās varēs ieslīdēt mīkstajās mājas čībās obligāto augstpapēžu laiviņu vietā, kuras pieprasa viņas bankas darbinieces lietišķais stils šajā firmā, kurā Inta pavada lielāko daļu savas dienas, ierakusies atskaitēs un rēķinos, kā saka, līdz ausīm. Būdama viena no labākajām matemātiķēm klasē, pēc skolas pabeigšanas viņa bija iestājusies ekonomistos, iedama pretīm savam dzīves aicinājumam- skaitļu virtnēm un aprēķiniem galvā, bet šovakar sāk jau nožēlot, ka kopā ar klases biedreni Lindu neiestājās kora klasē. Jau sākumskolā dziedāšanas skolotāja bija atzinusi Intu par apdāvinātu balss īpašnieci, bet Inta vēl līdz šim nav to ņēmusi vērā. Domas no jauna pārslēdzas uz ikdienas skarbo realitāti- pašlaik viņa ir sakašķējusies ar priekšnieci, priekšā divas brīvas dienas un neziņa, kā viņa spēs tikt galā ar atskaišu kalnu un Regīnas prasībām, un tagad vēl šis mistiskais brauciens. No saspringtās domāšanas Intai sāk sāpēt ne vien kāja, bet arī galva. Viņa pamet skatienu uz leju un piepeši pamana, ka jaunā, baltā mēteļa stūris kļuvis sārts- tas piesūcies ar asinīm no ceļgala, kuru viņa pirmīt, acīmredzot, sasitusi, nokrītot uz ietves. Inta novelk mēteli un apskata celi, abas kājas ir pušu un prasa apkopšanu un rūpes. Inta mēģina aizsniegt somiņu, kuru nolikusi uz koridora galdiņa, taču, mašīnā tajā steigā viņa to nav kārtīgi aiztaisījusi un viss saturs nu izbirst uz grīdas. Arī tas vēl! Uzlasot somiņas saturu, Intas skatienu pievērš balts kartona gabaliņš. Kas tas? Viņa neatceras, ka būtu uz tādu ko pierakstījusi. Droši vien šīvakara vedējs būs atgrūdis atpakaļ viņas talonu. Inta apgriež to otrādi- tā ir vizītkarte.

“Rimants Zemaitis

uzņēmējs SIA “Rementoss”

Siltumnīcas iela 4”

Uzņēmējs... Ko gan viņš uzņem? Viņas savā mašīnā šovakar! Piepeši Inta iztrūkstas pati no savām domām. Kas gan viņai devis tādās tiesības tā domāt par cilvēku, kuru nemaz nepazīst un kurš paglābis viņu no aukstuma un lietus, atvedot mājās. Bez tam, neviens, kuram padomā kas nelabs, nevestu cauri pilsētai, lai pie parādes durvīm vēl pārliecinātos, ka ar viņas viss kārtība. Pirmais paštaisnums nedaudz aprimst. Tā

prātojot, Inta sāk pārskatīt uz grīdas izbirušo un somiņā vēl atlikušo saturu, taču meklēto tur tā arī neatrod. Cenšoties sātīgo papēdi nepiespiest grīdai, viņa aizklibo uz vannas istabu. Tur, kā visiem kārtīgiem cilvēkiem, viņām ar Elvīras tanti jābūt viss šādiem gadījumiem, vai pareizāk sakot, negadījumiem.

Apstrādājusi brūci, viņa ar atvieglojumu ieslīd mājas apavos. Tā jau ir labāk!

Tuvojoties virtuvei, viņu apņem kārdinoša ceptu kartupeļu un gaļas smarža. Mīļā Elvīra atkal atstājusi viņas vakariņu tiesu, kuru viņa tūlīt atradīs, atverot cepeškrāsni. Intai mutē saskrien siekalas un vēders, par spīti nogurumam un vēlajai stundai, saraujas pavisam maziņš, prasot savu tiesu. Inta ar dakšiņu “uzbrūk” joprojām siltajiem, smaržojošajiem kartupeļiem, klāt piekožot sulīgu, tantes gaumē izsautētu gaļas gabalu. To visu viņa notiesā ar vilka apetīti. Tagad, kaut nedaudz apmierinājusi visu dienu gandrīz aizmirstībā pamesto vēderu, kurš, kā nodevu par savu eksistenci, bieži vien saņem tikai nelielu sviestmaizīti, bet brīvākajā brīdī- ātru salātu uz kodu, un, nomierinājusi pirmās uzbangojušās emocijas un izbīli, Intai no jauna acu priekšā parādās šī vakara svešinieks, kurš viņu bija atvedis mājās. Apžēlojies! Kāds gan viņai šovakar bija piedzīvojums, ja tā labi padomā! Ieliņu vēlīno apgaismojumu atblāzmās, kuras kaut nedaudz atdzīvināja nakts tumsā iegrimušos, garām slīdošos veikaliņus un šķērsielu tumšākos kaktus, padarot pilsētu patīkamāk omulīgu un mājīgāku, viņa bija spējusi saskatīt vien vīrieša profilu. Pašai īsti nesaprotot kādēļ, uz viņu tas bija atstājis zināmu iespaidu un palicis atmiņā. Īsu brīdi viņu skatieni bija sastapušies mašīnas spogulītī, bet nogurums bija pārāk liels, lai ilgāku laiku koncentrētu uzmanību un viņas domas bija aizslīdējušas kaut kur vieglā mākonī. Tagad Intas domas no jauna atgriežas pie neparastā brauciena. Viņas diezgan ierastajā un paredzamajā ikdienā ienācis kas neparasts, kaut kas tāds, kas neatstāj viņu vienaldzīgu. Vai tiešām nejaušība?

Inta pieceļas no galda, viņa ir paēdusi, tagad vēl jānomazgā trauki un jādodas gulēt. Viņa pieveic pāris netīros šķīvīšus un, aizvērusi ūdens krānu, noslauka rokas. Galva no jauna kļuvusi neskaidra un acis miegainas, taču domas joprojām kavējas pie

šovakar piedzīvotā. Ejot garām tantes istabai, Inta izdzird klusus krācienus. Par spīti apgalvojumam, ka ar laiku cilvēka miegs vairs neesot tik labs, kā jaunībā, Elvīra lieto pretsāpju līdzekļus un naktīs guļ labi.

Inta iekāpj gultā un, nodzēsusi gaismu, atviegloti nopūšas, Tā tik bija dieniņa! Drīz arī viņa ielaižās miegā un sapņos vēl arvien kaut kur darbojas, bet pamostoties īsti vairs nezina, kāda tam bijusi nozīme.

/Turpinājums februāra nummurā /

SILVERS

(Kāda mežinieka piezīmes)

Novele

/Labsirdīgākā vilka, kāds dzīvojis, piemiņai Igaunijā (2018.)/

Tā bija reti bargā ziema, tāds aukstums un sals nebija piedzīvots jau daudzus gadus. Ceļi bija kļuvuši neizbrienami no vēja sadzītām kupenām, bet sals vilka ciet degunu un rīkli, ieelpojot ledaino gaisu. Kas vien varēja, vairījās parādīties šajā “nāves zonā”, kā to sauca mežinieki. Cilvēki uzturējās savās mājās, kurinādami plītis un krāsnis, cik

spēja, bet dzīvnieki nolīduši alās, koku dobumos un sausu zaru kaudzēs. Tikai vilkiem šis laiks bija īsti pa prātam. Tas bija viņu kāzu laiks. Sēdēdams savā meža būdā, un, sildīdamies pie krāsns, tāpat kā citi pašlaik, mežinieks dažreiz dzirdēja to gaudošanu un ņerkstēšanu- tur vilku tēviņi sacentās par savu līgavu.

Kādu nakti uznāca sniegavētra. Vējš gaudodams triecās mežinieka būdas durvīs, un drebināja vienīgo būdas logu, vecās egles, krašķēdamas un čīkstēdamas, cīnījās ar vēju un puteni.

Mežinieks tonakt neaizvēra acis, visu nakti klausoties vēja auros. Viņam šķita, ka no rīta pasaule būs aizslaucīta projām, tā vienkārši vairs nebūs. Viņš sēdēja uz soliņa pie kamīna un klausījās vēja dziesmā. Negaiss plosījās visu nakti un vēl rītausmā, lai arī bargums bija rimis, salts ziemelis nesa sniega vērpetes. Pret rītu mežinieks ielaidās snaudā, turpat uz soliņa pie kamīna sēdēdams. Kad viņš uztrūkās, diena jau bija uzaususi un sniegputenis pārgājis. Pārlaidis raupjās rokas ar iesirmu bārdu apaugušajai sejai, lai aizgaiņātu miegu, mežinieks piecēlās, sarušināja krāsnī pelnus, kas vēl gruzdēja karstas, un, piegājis pie loga, atvilka aizkaru. Balts. Nekas cits nebija saskatāms plašā apkārtnē. Mežinieks atgriezās pie kamīna un iemeta tajā pēdējās malkas pagales. Neko darīt- viņam jādodas mežā pēc malkas, vajadzīgs kurināmai, ar ko iesildīt māju. Pēc šādas nakts mežs būs pilns ar salauztiem zariem, nebūs nemaz jānopūlās. Mežinieks pielādēja bisi, bez kuras no būdas tas ārā nedevas, un uzlika to plecā, ja nu kāds iztraucēts vai izsalcis meža iemītnieks grasītos aizstāvēt savu teritoriju, aizlika aiz jostas saliekāmo nazi.

Puteņa nakts bija aizsprostojusi durvis un mežinieks krietni vien nopūlējās, kamēr tās iestūma, lai dabūtu vaļā. No istabas siltuma viņu apņēma stindzinošs ziemas aukstums. Vējš nēsāja retas, asas sniega pārslas, bet visapkārt pletās žilbinošs baltums. Mežsargs no jauna cieši aizvēra mājiņas durvis, lai neizlaistu siltumu, un, pagriežās uz meža pusi. Ejot kājas grima sniegā gandrīz līdz ceļiem pat viņam, pieaugušam vīrietim, bērnam tas sniegtos līdz viduklim. Mežs bija smags un piesnidzis, aizmidzis ziemas miegā. Reizi pa reizei mežinieks apstājās, lai nedaudz atvilktu elpu un pameta skatienu apkārt. Sniega vētra vakarnakt bija nodarījusi

pamatīgus postījumus mežam, vairākās vietās mežinieka vērīgā acs pamanīja kādu aizlauztu vai nolauztu koku un, protams, zaru šeit bija pa pilnam. Mežinieks sāka uzlasīt zarus un koku gabalus un kraut līdzī paņemtajā grozā. Vēlviens nolauzts koks, vēl viens. Ejot arvien dziļāk, mežiniekam sniegā aizķērās kāja un tas attapās sniegā gareniski. Ak, sasodīts, laikam kāda koka sakne vai aizsnidzis celms. Kad viņš pacēla galvu, skatiens atdūrās pret kaut ko neparastu. Netālu no viņa pāri ceļam stiepās nolūzis koks, taču... tajā bija kaut kas neparasts. Mežinieks nolēma pieiet tuvāk, lai to apskatītos. Mežinieks lēnām brida uz nokritušā koka pusi un, jo vairāk viņš tam tuvojās, jo jocīgāks tas šķita. Nonācis dažu soļu attālumā, viņš apstājās un instinktīvi atlēca sāņus. Tas patiesi bija vakarnakts vētras nolauzts koks, bet zem tā... iesprostots, acīmredzot ievainots, vai jau pagalam... vilks. Tas, acīmredzot, bija devies savās gaitās, kad koks lūza un ticis zem tā smaguma iespiests. Mežinieks noņēma no pleca bisi un, drošības pēc virzot to par priekšu, tuvojās vilkam. Tas bija acīmredzams, ka dzīvnieks nevar neko viņam padarīt, taču, ļoti iespējams, tā viņam tāpat noderēs, jo vilks diezin vai vairs būs dzīvotājs. Iesprostotais dzīvnieks patiešām bija nožēlojamā stāvoklī- tas gulēja aizvērtām acīm, spalva, vietā, kur tam bija uzkritis koks, bija nobrāzta un zem tās jēla miesa, acīmrezot, dzīvnieks centies atbrīvoties saviem spēkiem, bet viņam tas nav izdevies. Bez tam tas sācis jau daļēji apsnigt un sasalt, acīmredzot pavadījis šādā stāvoklī jau vairākas stundas. Dzīvnieks jāatbrīvo no šīm mokām. Tā bija mežinieka pirmā doma. Cik gan vilku nesaplosa citus dzīvniekus un cilvēkus. Viņš pacēla bisi un uzlika pirkstu uz "gaili", taču tūdaļ atkal nolaida. Nē, vispirms jāmēģina kas darīt lietas labā, jāmēģina koks nocelt. Un ja nu vilks attopas un uzbrūk? Tad viņš šaus!

Mežiniekam bija ilgu gadu pieredze ar dzīvniekiem. Ar tiem viņš bija sastapies dienu dienā, kopā ar tēvu, kurš arī bija mežinieks, dodoties mežā. Tēva pamācības un norādījumus viņš iemācījās burtiski un nu, jau daudzus gadu desmitus strādājot šajā amatā, viņš pazina visu dzīvnieku pēdas, paradumus un dabu.

Nogāztais koks bija smags un mežinieks pielika krietni vien spēkus, lai ievainoto dzīvnieku atbrīvotu. Bez tam tas bija jādara uzmanīgi, lai nesavainotu dzīvnieku vēl

vairāk, ja reiz viņš to bija nolēmis glābt. Mežiniekam izdevās nedaudz pacelt koku un aizmest malā, ka sniegs vien noputēja. Vilks pat nesakustējās. Varbūt tas jau pa šo laiku izlaidis garu. Tagad mežinieks notupās pie ievainotā vilka, lai to apskatītu. Tas bija vēl silts, tātad, dzīvs, taču kažokā iekērušās lāstekas liecināja par to, ka vilks varētu būt sastindzis aukstumā. Jāpasteidzās, kamēr pārējie vilki nav to saoduši un notiesājuši brokastīs. Taisni brīnums, ka tas jau nav noticis. Vēl ilgāk tas nedrīkstēja palikt šeit ne mirkli. Tagad mežinieks novilka savu virsjaku un uzklāja to slimajam dzīvniekam, cita viņam nekā nebija pa rokai. Viņam jāatgriežas mājās un jāatved ragavas, ar ko to dabūt drošākā vietā.

Viņš ievilka apsegto vilku dziļāk krūmos un svītru, kas palikusi no vilkšanas aizbēra ar sniegu, lai citi meža dzīvnieki to nesaostu, tad pusskriešus, klupdams sniega kupenās, mežinieks steidzās atgriezties mājīnā. Tur viņš šķūnī sameklēja ragavas un auklu, ar ko vilku piesiet. Viņš steidzās atpakaļ mežā, kur bija atstājis vilku. Tas joprojām gulēja turpat, apsegts ar mežinieka jaku, neizrādot nekādas dzīvības pazīmes, lai gan bija dzīvs.

Dzīvnieks bija pasmags, bet mežinieks to pacēla un uzmanīgi uzlicis uz ragavām, viegli piesēja. Atpakaļceļš pa sniega kupenām ar smagu vezumu izrādījās grūts un divreiz ilgāks. Par sevi mežinieks steigā bija piemirsis parūpēties un nu tam sāka salt, tai pašā laikā, no piepūles viņš bija gluži sakarsis, taču nebija laika domāt. Arī par to, kur viņš atrasto vilku liks, viņš pašlaik nedomāja. Brīdi pa brīdim viņš apstājās atpūsties un tad turpināja brist. Viņš jau gandrīz sāka nožēlot, ka uzņēmies šo dzīvnieku glābt, bet kas darīts, tas darīts. Tagad tas bija jānoved līdz galam. Izelpa, kuru tas izpūta stāvot un atpūšoties, veidoja baltus mutuļus, bet gaiss aukstumā vibrēja dienas pelēcīgumā, kurai cauri laužās blāva saules gaisma.

“Pelēka kā šis pelēcis, ko es te velku!” mežinieks rūgti ironiski nedomāja.

Diena jau tiecās uz pusdienlaiku un nebija īsti skaidrs, vai drīz atkal neatsāksies snigšana. Mežinieks turpināja brist, par spīti nogurumam. Viņam bija jāiet, lai nenosaltu un jāvelk ragavas ar slimo vilku.

Kādā brīdī mežinieka spēki bija pagalam. Viņš nometās ceļos sniegā un palika tur

sēžot:

“Es vairāk nevaru! Mirsim te abi, tad, tie kas mūs atradīs, domās, ka esmu nositis vilku un vedot mājās, pakritis un nosalis”

Kādu laiku viņš tā arī palika, tad, nedaudz atguvies, piecēlās un turpināja ceļu. Viņam bija jātiek laukā no meža, pirms sācis satumst.

Piepeši mežiniekam šķita, ka tam aiz muguras elpotu pats nelabais. Mirkli viņš apstājās un tad, saņēmies, atgriezās. Viņiem sekoja trīs ievainotā vilka sugas brāļi. Tie bija saoduši ievainoto vilku un viņa sviedrus, un gatavojās uzbrukt. rīkles ieplētuši, tie gailošām acīm skatījās mežiniekā... (turpinājums februāra nummurā)